

Mezinárodní vědecká konference

**Válečná a vojensko-politická spojení v
moderních a soudobých dějinách střední
Evropy:
Přednosti, limity, výzvy**

International Scientific Conference

**War and Military-Political Alliances in the
Modern and Contemporary History of Central
Europe:
Strengths, Limits, Challenges**

19.–21. 3. 2025

Vojenský historický ústav Praha
Armádní muzeum Žižkov
U Památníku 2
Praha 3

Organizující instituce / Conveners

Vojenský historický ústav Praha (VHÚ) / *Military History Institute Prague*
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i. / *Institute of Contemporary History of the Czech Academy of Sciences*
Český výbor Mezinárodní komise pro vojenskou historii / *Czech Committee of the International Commission of Military History*

Podpora / With Financial Support of

Strategie AV 21 / *Strategy AV 21*

Místo konání / Venue

Atrium Armádního muzea VHÚ Praha / *Atrium of the Army Museum, VHÚ Prague*
Zasedací místnost 5. p. VHÚ Praha / *Meeting Room, 5th floor, VHÚ Prague*

Důležité organizační pokyny / Important Information for Participants

- vstup na konferenci je zdarma po předešlé registraci on-line na rezervaceakce@vhu.cz a potvrzené účasti / *Attendance by prior registration at rezervaceakce@vhu.cz. Please wait to hear from us to confirm*
- panely A 1 – A 8 a Kulatý stůl budou simultánně tlumočeny do angličtiny / *Simultaneous interpretation into English will be provided for panels A1-A8 and the Round Table*
- vybrané příspěvky budou vydány v odborných časopisech Historie a vojenství (vydává VHÚ) a Soudobé dějiny / Czech Journal of Contemporary History (vydává ÚSD AV ČR) / *Selected papers will have the opportunity to be published in the peer-reviewed, open access journals Historie a vojenství / History and Warfare and Soudobé dějiny / Czech Journal of Contemporary History*

Organizační výbor / Organizing Committee

Pavel Mücke (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.)
Prokop Tomek (Vojenský historický ústav Praha)
Jiří Rajlich (Vojenský historický ústav Praha)
Aleš Knížek (Vojenský historický ústav Praha)
Michal Cáp (Vojenský historický ústav Praha)
Olga Šámalová (Vojenský historický ústav Praha)
David Pazdera (Historie a vojenství redakce / Editorial Office, Vojenský historický ústav Praha)
Hana Bortlová-Vondráková (Soudobé dějiny redakce / Editorial Office, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.)

Rezervace pro účast v auditoriu / Reservations for the Audience

rezervaceakce@vhu.cz

PROGRAM / PROGRAMME

Středa 19. března 2025 / Wednesday 19 March 2025

9:00–9:30: Registrace na recepci Armádního muzea / *Registration at the Reception Desk of the Army Museum*

9:30–9:45: Oficiální zahájení v Atriu muzea – statutární zástupci organizujících institucí / *Official Opening in the Atrium of the Army Museum – Official Representatives of Organizing Institutions*

dr. Adéla Gjuričová (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.) – ředitelka / *Director*

brig. gen. Aleš Knížek (Vojenský historický ústav Praha) – ředitel / *Director*

dr. Jiří Rajlich (Český výbor Mezinárodní komise pro vojenskou historii) – předseda / *Chairman*

9:45–11:15

A1 Paralelní panel: „Dlouhé“ 19. století – zastavení v éře aliancí / *Parallel Panel A1: The “Long” Nineteenth Century – A Standstill in the Era of Alliances*

moderátor/chair: Pavel Mücke

Trojspolek a Itálie. Vojenské a politické rozdělení / *The Triple Alliance and Italy. The Military and Political Divide*

Roberto Sciarone – Giuseppe Motta (University of Rome Unitelma Sapienza – La Sapienza Università di Roma)

Srovnání válek třetí a čtvrté koalice / *Napoleonic Third and Fourth Coalition Wars in Comparison*

Tomáš Řepa (Univerzita obrany, Brno)

Řecko v kontextu evropských vojensko-politických aliancí a geopolitického soupeření (1832–1881) / *Greece within the Context of European Military-Political Alliances and Geopolitical Rivalries (1832–1881)*

Kyrillos Nikolaou (University of Nicosia)

9:45–11:15

B1 paralelní panel: Z každodennosti válek a spojení raného novověku / *Parallel Panel B1: From the Everyday Life of Wars and Alliances in the Early Modern Period*

moderátor/chair: Libor Jůn

Vzájemná nedůvěra a „povolení k drancování“: Císař a Hanoversko 1683 / *Mutual Mistrust and the “Licence to Plunder”: The Emperor and Hanover in 1683*

Lothar Höbelt (University of Vienna)

Konfederace z Gratzu 1620: Hledání ochrany, nebo prosazování „privátních zájmů“ elit? / *The Confederation of Graz 1620: The Search for Protection or the Pursuit of Elites’*

“Private Interests”?

Filip Hren (Catholic University of Croatia, Zagreb)

„Spojencství“ mezi vojenskou a civilní vládou. Příklad Habsburků a města Senj v 18. století / *“Alliances” between Military and Civil Government: The Case of the Habsburgs and the City of Senj in the Eighteenth Century*

Vedran Klaužer (Croatian Institute of History, Zagreb)

11:15–11:30: Přestávka / *Break*

11:30–12:15

A2 Paralelní panel: Válečné konflikty a strategie konce „dlouhého“ století / *Parallel Panel A2: War Conflicts and Strategies at the End of the “Long” Century*

moderátor / *chair*: Jaroslav Vaňous

„Výspa“ Trojspolku na Východě. Rumunská bezpečnostní strategie po Berlínském kongresu založená na obranné alianci s Trojspolkem (1879–1913) / *The “Outpost” of the Triple Alliance in the East. The Romanian Security Strategy after the Berlin Congress Based on the Defensive Alliance with the Dreibund (1878–1913)*

Rudolf Dinu (University of Bucharest)

„Ať Bůh všech Maďarů žehná zbraním našich búrských bratří!“. Anglo-búrské války a uherské veřejné mínění / *“May the God of the Hungarians Bless the Arms of our Boer Brothers” Far and Yet Close: The Anglo-Boer War and the Hungarian Public Opinion*

Gábor Szabó-Zsoldos (University of Nyíregyháza)

11:30–12:15

B2 Paralelní panel: Hraničáři ve válečném nasazení / *Parallel Panel B2: Border Guards in War Deployment*

moderátor / *chair*: Michal Louč

Zlatá jízda sv. Jiří a „barbarští“ lehkooděnci z Vojenské hranice / *The Golden Cavalry of St George and “Barbaric” Skirmishers from the Military Frontier*

Alexander Buczynski (Croatian Institute of History, Zagreb)

Hraničáři v armádě Svaté říše římské během Sedmileté války / *The “Grenzer” in the Army of the Holy Roman Empire during the Seven Years’ War*

Juraj Balić (Croatian Institute of History, Zagreb)

12:15–13:00: Přestávka / *Break*

13:00–14:00: Komentovaná prohlídka expozice VHM na Žižkově – pro registrované zájemce / *Guided tour of the Army Museum exhibition – for registered participants (registration at the reception desk)*

14:00–15:30

A3 Paralelní panel: Historické lekce z Pobaltí a východní Evropy / *Parallel panel A3: Historical Lessons from the Baltic Countries and Eastern Europe*

moderátor/*chair*: Prokop Tomek

Zkouška rumunských aliancí: polské ultimátum Litvě v březnu 1938 / *A Test for Romania's Alliances: The Polish Ultimatum for Lithuania in March 1938*

Bogdan Schipor (A.D. Xenopol History Institute, Romanian Academy, Jassy)

Baltský pokus o přičlenění se k Severoatlantické alianci: příkladová studie Lotyšských ozbrojených sil (1991–2004) / *The Baltic Bid for Joining the North Atlantic Treaty Organization: the Case Study of the Latvian Armed Forces (1991–2004)*

Viesturs Rasnacis (University of Latvia)

Rukojmí na frontové linii: nuceně odvedení a propaganda na okupovaných územích Ukrajiny na pozadí rusko-ukrajinské války / *Hostages on the Frontline: Forced Recruitment and Propaganda in Occupied Ukrainian Territories Upon Russo-Ukrainian War*

Iuliia Iashchenko – Andrea Carteny (Sapienza University of Rome) – *online*

14:00–15:30

B3 Paralelní panel: Křižovatky „velké politiky“ po Velké válce / *Parallel panel B3: Crossroads of “Big Politics” after the Great War*

moderátor/*chair*: Stanislav Polnar

Vojenská unie mezi Lotyšskem a Estonskem v meziválečném období – pohled na nezdar Pobaltské dohody / *The Military Union between Latvia and Estonia in the Interwar period – a Look at the Failure of the Baltic Entente*

Juris Ciganovs (The Latvian War Museum, Riga)

Zamyšlení nad podstatou, smyslem a prostředky vojensko-politické aliance Československa s Francií z let 1918–1939 / *Rethinking the Essence and the Tools of Military-Political Alliance between Czechoslovakia and France 1918–1939*

Karel Straka (Vojenský historický ústav Praha)

Zkoumání bezpečnostní situace v meziválečné Evropě: rumunský pohled na Pobaltskou dohodu / *Exploring Security in Interwar Europe: Romanian Perspectives on the Baltic Entente*

Andreea Dahlquist (Alexandru Ioan Cuza University, Jassy)

15:30–16:00: Přestávka / *Break*

16:00–17:00

Kulatý stůl: Podoby spojení v retrospektivě i budoucnosti / *Round Table: Forms of Alliances In Retrospect and in the Future*

moderátor/*chair*: Pavel Mücke

Jan Županič (FF UK – Historický ústav AV ČR, v. v. i. / *Faculty of Arts, Charles University – Institute of History, Czech Academy of Sciences*)

Petr Luňák (Mezinárodní sekretariát NATO, Brusel / *International Secretariat of the NATO Brussels*) – online

Michal Smetana, (FSV UK / *Faculty of Social Sciences, Charles University*)

Čtvrtek 20. března 2025 / Thursday 20 March 2025

9:00: Registrace / *Registration at the Reception Desk of the Army Museum*

9:30–11:00

A4 Paralelní panel: V očekávání a ve víru druhé světové války / *Parallel panel A4: On the Eve and in the Whirlwind of the Second World War*

moderátor/chair: Petr Janoušek

Spolupráce nezačala: pobaltské státy v předvečer druhé světové války / *Cooperation Has Not Begun: The Baltic States on the Eve of the Second World War*

Karlis Dambitis (National Defence Academy of Latvia, Riga)

Československo-polská konfederace - mýty a realita / *Czechoslovak-Polish Confederation: Myths and Reality*

Jan Němeček (Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha)

„Das Großdeutsche Reich hat auf Wunsch der slowakischen Regierung den Schutz der politischen Unabhängigkeit des slowakischen Staates [...] übernommen“. Podoby nemecko-slovenského spojenectva 1939–1945 / *“Das Großdeutsche Reich hat auf Wunsch der slowakischen Regierung den Schutz der politischen Unabhängigkeit des slowakischen Staates [...] übernommen“. Features of the German-Slovak Alliance 1939-1945*

Michal Schvarc (Historický ústav SAV, v. v. i. Bratislava)

9:30–11:00

B4 Paralelní panel: Kulturní a diplomatické aspekty v hlavní roli / *Parallel Panel B4: Cultural and Diplomatic Aspects*

moderátorka/chair: Lucie Felcan Rajlová

Kultúrne vzťahy malodohodových spojencov, Prvej Československej republiky a Kráľovstva Juhoslávie v rokoch 1929–1934 / *Cultural Relations between the Little Entente Allies - Czechoslovakia and Yugoslavia 1929–1934*

František Jakab (Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica)

Malodohodové návštevy a jednání na filmovém pásu / *Visits and Meetings of the Little Entente on the Filmstrip*

Luboš Marek (Národní filmový archiv, Praha)

Opomíjený svědek kolapsu jednoho spojení. Miroslav Schubert v letech 1938 až 1939 / *A Neglected Witness to the Collapse of an Alliance. Miroslav Schubert, 1938-1939*
Libor Jůn (Národní muzeum - Archiv NM, Praha)

11:15–11:30: Přestávka / *Break*

11:15–12:45

A5 Paralelní panel: Velmocenské aspekty spojení let druhé světové války /
Parallel Panel A5: Great Powers and Allies during the Second World War
moderátor / *chair*: Michal Cáp

Život uvnitř a vně opevnění: každodennost a role pěchotních jednotek v Lotyšských ozbrojených silách (1934–1940) / *Life Inside and Outside the Garrison: Life and Influence of Infantry Units of the Latvian Armed Forces 1934–1940*
Dainis Rižkins (University of Latvia, Riga)

Nečekaný spojenec: možnost spolupráce mezi Protektorátem Čechy a Morava a Maďarskem / *Unexpected Ally: Possibilities for Cooperation between the Protectorate of Bohemia and Moravia and Hungary*
Dániel Miklós (National Archives of Hungary, Budapest)

Vyjednávání koalic, Spojenci a imperiální účast. Československá zdravotní péče za druhé světové války / *Negotiating Coalitions, Alliances and Imperial Participation. Czechoslovak Healthcare in the Second World War*
Paul Lenormand (Paris-Nanterre University)

11:15–12:45

B5 Paralelní panel: Z každodennosti a diplomacie druhoválečných spojení /
Parallel Panel B5: Everyday Life and Diplomacy of the Second World War Alliances
moderátor / *chair*: Karel Straka

Slovensko v plánech veľkopriestorového vojnového hospodárstva nacistického Nemecka v strednej a juhovýchodnej Európe / *Slovakia in Nazi Germany's Plans for a Large-Scale Military Economy in Central and Southeastern Europe*
Ľudovít Hallon (Historický ústav SAV, v. v. i. Bratislava)

Test Podkarpatskou Rusí – kvalita československo-sovětského spojení na konci druhé světové války / *Tested by the Case of Subcarpathian Ruthenia or the Quality of the Czechoslovak-Soviet Alliance at the end of the Second World War*
David Hubený (Národní archiv, Praha)

Chránit spojence před vlastními občany? Trestněprávní perzekuce kritiky spojení, představitelů a symbolů spojeneckých a přátelských států / *Protecting Allies from Their Own Citizens? Criminal Prosecution of Critics of Allies, Leaders and Symbols of Allied and Friendly States*
Jan Kober (Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., Praha)

12:45–13:45: Přestávka / *Break*

14:00–15:00: Komentovaná prohlídka Národního památníku na Vítkově s hrobem neznámého vojína, Praha 3-Vítkov – pro registrované zájemce / *Guided tour of the National Memorial at Vítkov with the Tomb of the Unknown Soldier, Prague 3-Vítkov – for registered participants (registration at the reception desk)*

15:15–16:45

A6 Paralelní panel: O podobách spojení v bipolární éře / *Parallel Panel A6: Alliances in the Bipolar Era*

moderátor/*chair*: Matěj Bílý

S takovými přáteli jako jsou oni. Varšavská smlouva a pomoc s jadernou bezpečností / *With Friends Like These. Nuclear Security Assistance in the Warsaw Pact*
Simon Miles (Duke University, Durham NC)

Od inovace k okupaci: IBM a Československá lidová armáda před a po roce 1968 / *From Innovation to Occupation: IBM and the Czechoslovak People's Army before and after 1968*
Doubravka Olšáková (Fakulta sociálních věd UK – Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i., Praha)

Memorandum 68 a československá cesta k aktivní neutralitě / *Memorandum 68 and the Czechoslovak Path to Active Neutrality*
Stanislav Polnar (Univerzita obrany, Brno)

15:15–16:45

B6 Paralelní panel: Informace, obrazy a kulturně-společenské vazby v proměnách / *Parallel Panel 6: Information, Images and Cultural and Social Links in the Process of Change*

moderátor/*chair*: Jiří Hlaváček

Spolupráce britských tajných služeb s československými spravodajci počas druhej svetovej vojny – pozícia tzv. junior partnera a jeho možnosti v spravodajskom svete / *Collaboration between British and Czechoslovak Secret Services during the Second World War – A Position of “Junior Partner” and Its Capacities in the Secret Services Environment*
Martin Posch (Historický ústav SAV, v. v. i., Bratislava)

Obrazy každodennosti prožívaného spojení: sonda do kolektivní paměti vojáků čs. zahraničního odboje / *Images of the Alliance in Everyday Life: Exploring the Collective Memory of the Soldiers of the Czechoslovak Foreign Resistance*
Pavel Mücke (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., Praha)

Kulturní diplomacie Československa ve Velké Británii v letech 1945–1948 / *Cultural Diplomacy of Czechoslovakia in Great Britain 1945–1948*
Aleš Černý (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích)

18:00–18:30: Komentovaná prohlídka Národního památníku hrdinů heydrichiády, Resslova 9a, Praha 2 – pro registrované zájemce / *Guided tour of the National Memorial Memorial to the Heroes of the Heydrich Terror, Resslova 9a Prague 2–for registered participants (registration at the reception desk)*

Pátek 21. března 2025 / Friday 21 March 2025

9:30–11:00

A7 Paralelní panel: Z historické éry po pádu železné opony / *Parallel Panel A7: Post-Iron Curtain Era*

moderátorka/*chair*: Lenka Krátká

Opomíjené faktory rychlého rozpadu Varšavské smlouvy na počátku 90. let / *Neglected Aspects of the Rapid Disintegration of the Warsaw Pact in the early 1990s*

Matěj Bílý (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., Praha)

Československá armáda a NATO v letech 1989–1992 / *Czechoslovak Army and NATO, 1989–1992*

Petr Janoušek (Vojenský historický ústav Praha)

Veřejné vnímání Severoatlantické aliance v Maďarsku / *The Public Perception of NATO in Hungary*

Péter Hevő (ELTE Eötvös Loránd University, Budapest)

9:30–11:00

B7 Paralelní panel: Podoby spojenectví z éry socialistického Československa / *Parallel Panel B7: Alliances in the Era of Socialist Czechoslovakia*

moderátor/*chair*: David Pazdera

Neočekávaná (ne)přátelská návštěva maršála Koněva v Československu v květnu 1968.

Krise důvěry mezi „starými známými“ a operace DUNA / *Marshal Konev's Unexpected (un)Friendly Visit to Czechoslovakia in May 1968: Crisis of Trust between "Old Friends" and Operation DANUBE*

Daniel Povolný (Ústav pro studium totalitních režimů, Praha)

Konzum a nelegální obchodní aktivity sovětských vojsk v Československu (1968–1991) / *Consumerism and Illegal Commercial Activities of Soviet troops in Czechoslovakia (1968–1991)*

Prokop Tomek (Vojenský historický ústav Praha)

Čs. obchod se zbraněmi se zeměmi socialistického tábora v 70. a 80. letech minulého století / *Czechoslovak Arms Trade with the Socialist Camp Countries in 1970s and 1980s*

Jaroslav Láník (Vojenský historický ústav Praha)

11:00–11:15: Přestávka / *Break*

11:30–12:30

A8 společný panel Obrazy a realita nedávných a současných podob spojenců a spojenectví / *Plenary Session A8: Images and Realities of Recent and Contemporary Allies and Alliances*

moderátor/*chair*: Daniel Povolný

Červení vs. modří: obrazy (ne)přátel v pamětnické reflexi příslušníků důstojnického sboru ČSLA / *Reds vs. Blues: Images of (un)Friends in Memories of the Czechoslovak Officer Corps*

Jiří Hlaváček (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., Praha)

„Za humny je drak“. Armáda ČR jako součást předsunuté přítomnosti na východním křídle NATO / *“There Is a Dragon Right Behind our House”. The Czech Army as Part of the Forward Presence on NATO’s Eastern Flank*

Michal Louč – Lucie Felcan Rajlová (Vojenský historický ústav Praha)

12:30: Závěrečné slovo a ukončení konference / *Farewell and Closure of the Event*

VOJENSKÝ
HISTORICKÝ
ÚSTAV PRAHA

STRATEGIEAV21
Špičkový výzkum ve veřejném zájmu